

Nationaløkonomisk Forening

afholdt Møde den 18de Oktober 1876. Prof. N. C. Frederiksen indledede en Diskussion om

Formaalet for en Toldreform.

Prof. Frederiksen ytrede: Vi Økonomer have længe været enige om Formaalet for en Toldreform; vi have i alt Fald været det om Grundsætningerne for de nærmest foreliggende Reformers. Vore Anskuelser ere udtalte i Frihandelsforeningen, ved de nordiske nationaløkonomiske Møder og vel ved enhver offentlig Forhandling, der har fundet Sted. For den væsentligste Del ere vore Anskuelser ogsaa godkjendte af Repræsentationen, vel ikke af den nuværende Finansminister, men, om end begrænset af stærke finansielle Hensyn, væsentlig ogsaa af de tidligere Regeringer.

For det Første maa vi stræbe at komme bort fra Alt, hvad der hedder Beskyttelse. Da næsten alle industrielle Produkter, der tilvirkes her i Landet, ere beskyttede, betaler Befolkningen mange Millioner i Afgift, som ikke komme ind i Statskassen; ja som vel for den allervæsentligste Del næppe komme andre Private tilgode, hovedsagelig kun gaa bort i en slettere Ordning af det økonomiske Liv. Beskyttende er Afgiften af forarbejdet Træ og Jern, derved næsten alle Redskaber og Maskiner, af Varer saasom Papir, Lys, Olje, Sæbe, Lak, Porcellain, Stentøj, af Manufakturvarer, Sko, Klæder, af Salt, Ost, Sukker, Brændevin og Tobak. Mange af disse Ting ere tillige, om jeg saa maa sige, Raaprodukter for senere Bearbejdelse, saaledes mange Ting, der benyttes af Maskinfabrikanter,

Smede, Snedkere, Skibsbyggere, ja selv af Folk som Bogtrykkere og Bogbindere, for hvem Tolden paa Papir m. m. spiller en meget betydelig Rolle; det er bekjendt hvilken Betydning Salt har for Sodafabriken i Aalborg, for Fiskerierne, Mejerierne m. m.; Glas og Bly spille en betydelig Rolle f. Ex. for Svovlsyrefabrikerne o. s. v. Det er betegnende, at flere stærkt beskyttede Industrier selv have fundet Anledning til at ansøge om at blive fri for Beskyttelsen, saaledes under de nuværende Konjunkturer navnlig Snedkermestrene; saavidt jeg véd, have Burmeister & Wain udtalt sig i lignende Retning. Vi ville ikke hæve al Beskyttelse strax, og vi ville navnlig tage Hensyn til de Industrier, der maa antages at kunne udvikle sig heldigt. En Overgang af 10 Aar vil vistnok overalt være tilstrækkelig. En direkte Understøttelse en Gang for alle vilde jeg anse for heldigere, selv om vi derved skulde ud med nok saa store Summer, hvis det ikke i de fleste Tilfælde var vanskeligt eller umuligt paa rette Maade at fordele en saadan. Vi ere ikke ubetinget imod at hjælpe ny Foretagender; men vi vilde i Almindelighed foretrække direkte Hjælp. — Talen om Reciprocitet tillægge vi ingen Betydning, thi at andre Nationer gjøre sig selv Skade og lejlighedsvis tillige handle imod vor Fordel, indeholder, som tit er sagt, ingen Grund til, at vi skulle gjøre os selv yderligere Fortræd ved at købe dyrere end nødvendigt og anvende vore Kræfter paa en mindre fordelagtig Maade. Noget Andet er, om vi ved Fordringen om Reciprocitet i enkelte Tilfælde kunne erholde yderligere Fordele; noget saadant kan jeg for os navnlig tænke mig overfor Sverig og Norge. — Naar man mener, at Frihandelen skader ved at forøge Indførselen i Sammenligning med Udførselen, er dette dels umuligt; større Indførsel maa ved Vexelkursen og Pengenes Strømning Landene imellem i Længden ogsaa fremkalde tilsvarende Udførsel. Dels er det i økonomisk Henseende aldeles ligegyldigt, om Folk bruge deres Penge til udenlandske Varer eller til indenlandsk Øl og Brændevin. Derimod har det selvfølgelig den største økonomiske Betydning, i hvilken Retning i det Hele Vareforbruget gaar, og kunne Toldlisterne i denne Henseende ganske vist ofte være særdeles oplysende. — Man siger, at

Frihandelen er gammeldags; Estrup holder bl. A. meget af denne Talemaade. Det Virkelige er imidlertid, at Protektionismen (Thiers, Pouyer-Quertier) er slaaet i Frankrig; man kan være betænkelig ved for stærk Fremgang; kun et Par Byer have ytret Ønske om at gaa tilbage. I Tyskland er Beskyttelsen slaaet paa sin stærkeste Position, Jerntolden; selv de, der her med nogen Sympathi forlange Udsættelse, erkjende Frihandelen som Maalet; Regeringen er frihandlerisk; en kraftig Frihandelsforening virker med Generalpostdirektor Stephan som Formand; selv Kathedersocialisterne erklære — jeg havde forleden Lejlighed til selv at høre det af flere af deres første Mænd — selv de, eller i alt Fald alle deres bekjendte yngre Professorer ere alle Frihandelsmænd. Det er ikke paa denne Maade, at de ønske Statens Hjælp. I det beskyttende Amerika er alt, hvad der hedder Intelligens, alle Professorer, uafhængige Skribenter, i alt Fald udenfor Pensylvanien, Frihandelsmænd. Flere af de engelske avstralske Kolonier, der have givet efter for protektionistiske Fordomme, ere allerede vendte tilbage til Frihandelen. Selv i Rusland, hvor den samme Minister, der ansaa Jernbaner for en Ulykke, Friherre von Cancrin, tillige var i høj Grad protektionistisk, ogsaa i Østrig med dets uheldige økonomiske Forhold holder man i alt Fald kun paa Beskyttelsen som en Overgang. — Hos os ere ny Vanskeligheder unægtelig opstaaede efter Krigen, derved at Udsondringen af de mere industridrivende Hertugdømmer har gjort den bestaaende Beskyttelse mere betydningsfuld; Aktieperioden har skabt ikke faa ny Fabriker; og de nuværende Vanskeligheder maa selvfølgelig opfordre til at være dobbelt forsigtig ved Overgangen. Tillige har imidlertid det sidste Aars store økonomiske Bevægelser vist, hvorledes selv betydelige Toldforandringer dog sjelden have mere at sige end sædvanlige Forandringer i Konjunkturerne. En tidligere Overgang til Frihandelen vilde vistnok have ladet adskilligt af vor unge industrielle Udvikling faa en bredere almindelig Basis, mindre have skabt svage Foretagender beregnede paa vort indre lille begrænsede Marked. Mange interessante Exempler fra vore Industrier kunne nævnes. Et særdeles interessant Exempel paa, hvorledes Frihandelen bringer

Folk til til Fordel for sig selv at indrette sig paa den store Afsætning paa Verdensmarkedet, frembyder fra vor egen Toldhistorie Altona, der i 1853 berøvedes de tidligere Rettigheder, Byen havde haft til at indføre til Toldgebetet mod liden eller ingen Told, men hvor næsten alle bestaaende Industrier kun udviklede sig saameget kraftigere, da de derved bleve nødte til at indrette sig paa Afsætningen til det store Verdensmarked; nærmere Oplysning herom findes i Frihandelsforeningens Tidsskrift.

Naar jeg udtaler den Opfattelse, at vi dels strax, dels indenfor ikke altfor lang Tid uden stor Vanskelighed kunne gaa over til fuldstændig Frihandel, maa jeg dog gjøre en meget stor Undtagelse. Dette er Manufakturvarer. Disse give jo nemlig en Indtægt af over 4 Mill. Kr. og have saaledes en stor finansiel Betydning. Ulemperne ved denne Told kunne noget formindskes, naar man nedsætter Tolden paa de Varer, der især fabrikeres her i Landet; derimod tør jeg efter Erfaringerne fra Amerika ikke anbefale at supplere Tolden ved indenlandsk Akcise.

Dernæst ville vi Økonomer have ophævet vore i Evropas Finanssystem enestaaende Afgifter paa Raaprodukter saasom Træ, Jærn, Stenkul, Tjære og andre til Skibsbrug tjenlige Sager; fremdeles Tolden paa brændt Ben, Træmasse, flere Slags Sten, hvilke sidste ogsaa det tidligere Regeringsforslag har foreslaaet hævet. Ligeledes maa al Told paa Redskaber og Maskiner bortfalde. Vi ynde heller ikke Tolden paa Livsforbrødenheder, saasom paa Salt, saltet og røget Sild, Ris, Petroleum og andre Olier. I Modsætning til hvad jeg før har ment, er jeg ogsaa nu tilbøjelig til at gaa ind paa Toldnedsættelser paa saa fortrinlige Kasseartikler som Sukker og Kaffe, hvilket jeg dog ligesaalidt her skal nærmere motivere, som jeg skal dvæle ved de Grunde, der forhindre mig fra at tiltræde Forhøjelser paa saadanne Artikler som The, Chokolade og Vin. Aleksis Petersen har Ret i, at selv saadanne Afgifter forsaavidt altid ere beskyttende og misledende den bedste Anvendelse af vore Midler, som der altid er Spørgsmaal om lignende Forbrug, om Surrogater. Noget kan ganske vist ogsaa gøres ved at

borttage flere smaa Positioner, dog mindre end man ofte er tilbøjelig til at tro.

Fabrikdirektør Philip Schou gjentog ifjor Forslaget om Toldforening med Sverig og Norge. Jeg har før, understøttet bl. A. af Grosserer Moritz Melchior, anbefalet Behandling af Toldspørgsmaalene i fælles Komite, fordi saamegen Ophævelse og Nedsættelse har den største internationale Betydning. Sverigs og Norges ledende Mænd have imidlertid ikke ytret megen Tilbøjelighed til at gaa ind herpaa. For min Del er jeg i Mod-sætning til, hvad jeg før har været, ikke helt utilbøjelig til at gaa ind paa Tanken om Toldforening. Men jeg tror unægtelig, at en saadan maatte forudsætte et større Fællesskab end det, der i det Hele i Øjeblikket kan være Spørgsmaal om. Der vilde være en i flere Henseender naturlig Forbindelse mellem Toldforening og Fællesskab i store Udgifter saasom til Forsvarsvæsenet.

Spørgsmaalet om, hvorvidt man i Øjeblikket vil gaa i Toldreformer, er væsentlig finansielt. Vort Overskud er i Øjeblikket saa stort — det kan vel selv naar man regner strengt, regnes til c. 8 Mill. Kr., jeg venter ikke fortsat Stigning, men dog heller ikke Tilbagegang, — at vi selv om vi anvende 1 à 2 Mill. til andre Nedsættelser saasom ved Afgifter ved Overdragelse af faste Ejendomme og ved visse Stempelafgifter, dog kunne overkomme det væsentligste af den Ophævelse og Nedsættelse, jeg har anbefalet. Vi kunne gjøre det, naar vi enten ville give Afkald paa yderligere ekstraordinære Forsvarsudgifter eller ville betale disse ved almindelig direkte Skat. Dog har jeg her ikke regnet paa Ophævelse af Manufaktur-tolden. Selv denne kunne vi undvære (— bl. A. til Besparelse ved Toldopkrævningen, selv om vi ikke kunne komme saa langt ned som i England med dets faa Toldsteder —), naar vi enten kunne komme yderligere ned i Forsvarsudgifterne henimod, hvad der i sin Tid var forudsat i Forsvarsplanen, eller i Stedet ville paatage os ny Skat. En meget stor og fuldstændig Reform vilde ganske vist forudsætte saadan ny Beskatning, enten Forhøjelse af Afgifterne paa Brændevin og Tobak eller Skat paa Formue og Indkomst. Jeg for min

Del er endogsaa saa letsindig og radikal, at jeg som Maal kan tænke mig Ophævelse af al Told og Udgifterne tilvebragte dels af Tobak og Brændevin ved Regale eller Afgift ved Forhandlingen, dels ved Skat paa Formue og Indtægt af personlig Erhvervsvirksomhed taget ved Afkortning ved Kilden og anvendt paa en Gang til Stat og Kommune. Dette vil synes mindre umuligt, naar man nærmere betragter vore Udgifter. Statsgjælden og dens Forrentning bliver, naar man kapitaliserer Gammelskatten, der jo i Virkeligheden er en Prioritet, Staten har i Ejendommene, mere end opvejet ved vore Aktiver og deres Indtægt. Til aandelige Formaals Fremme er der væsentlig sørget ved særegne Midler. Udenrigs-, Indenrigs-, Justits-, Kirke- og Undervisningsministerierne, kort sagt næsten hele den egenlige Administration bruger ialt ikke meget over 5 Mill. kr. Noget mere kommer til ved Civilliste, Pensioner og Finansministeriet; et stort Beløb er Udgifterne under Finansministeriet, og Noget deraf vilde netop spares ved Toldens Ophævelse. Resten eller den overvejende Del af Udgiften skyldes det kostbare Krigsvæsen. Jeg ser efter min Opfattelse ingen absolut Hindring for, at vi ikke ogsaa i Danmark kunde komme til en ligesaa simpel og billig Statstilværelse som f. Ex. Schweiz, med dets lidet betydelige indirekte Paalæg og simple direkte Skat. Jeg behøver ikke at fremhæve, hvilken umaadelig Fordel vi vilde have af fuldkommen Toldfrihed. Vi mangle adskillige Betingelser for ret at kunne benytte den; men vi have dog nogle, der ikke ere at foragte, saasom udmærket Beliggenhed, engelske Kulpriser, visse ypperlige personlige Egenskaber hos vort Folk. Uhyre Betydning vil ogsaa i denne Henseende en vidt dreven Folkeundervisning have. Med stor Handel følger atter Intelligens, Frihedsfølelse og anden personlig Udvikling, og det er dog mer end noget andet denne Handel, der har lært Englænderne at benytte de bedste Forhold rundt omkring i Verden og dermed har skabt Nationens Velstand, Storhed og Kraft. Men dette er Fremtiden og ikke den praktiske foreliggende Nutid.

Etatsraad, Nationalbankdirektør **Levy** udtalte, at det for Enhver, der interesserede sig for en Sag som den foreliggende

maatte koste Overvindelse offenlig at udtale sig derom. Den ulykkelige Situation, vi befandt os i, medførte, at Alt hvad der maatte fremkomme vilde blive forkastet. En af Lovgivningsmagtens Faktorer havde jo sat sig til Opgave at forkaste Alt, hvad der fremkom fra Regeringen. Folketinget værdigede ikke engang at sende Sagerne i Udvalg: uden Videre jog det dem ud af Salen. I Udlandet havde man aldrig set Sligt. Taleren fandt ikke det af Regeringen fremlagte Toldlovsforslag videre heldigt; hans Opfattelse af det faldt i det Væsenlige sammen med de Anskuelse, Scharling havde udtalt i Folketinget. Men der havde dog været god Grund til at tage Forslaget under Behandling. Nu vilde det vistnok vare længe, inden Toldsagen kom under alvorlig Behandling. — Frederiksen stod ikke længere paa det radikale Standpunkt, han tidligere havde staaet paa; han havde modificeret sine Anskuelse. Dette var en glædelig Frugt af den højere Alder; det var jo naturligt, at man, naar man levede længe nok, benyttede sine Erfaringer til at klare sine Anskuelse. Siden den Tid da Frihandelsforeningen florerede — ja floreret havde den dog nok aldrig — var der kommet et betydeligt Moment frem, som der maatte tages Hensyn til: Arbejderspørgsmaalet, Spørgsmaalet om Forbedringen af Arbejdernes Kaar; Arbejderpartiet var vaagnet, og til dets Krav maatte der tages Hensyn; Industrien havde følt Virkningerne heraf. Særlig gjaldt dette Folk, der, som vi, levede under smaa Forhold, levede saa at sige i Glashuse, bestandig udsatte for, at Pressen, der undertiden endog kom det private Liv vel nær, vilde fremdrage Alt. Hos os var det særligt vanskeligt for de Industridrivende at optræde hensynsløst ligeoverfor deres Arbejdere; her var man i en særlig Grad afhængig af sine Folk. Besvarelsen af Spørgsmaalet om, hvorledes Arbejderne vilde blive berørte af en Toldreform, var af den største Betydning. Mange Næringsveje vilde gaa til Grunde, hvis man vilde ophæve al Beskyttelse; det vilde blive umuligt at konkurrere med Udlandet. Her i Kjøbenhavn var allerede tysk Skotøj en Tredjedel billigere end dansk; ligesaa med Klæder: et Berlinerhus havde her etableret en Forretning, hvor man fik Tøjet 25 pCt. billigere. Vor Haandværkerstand havde ondt

ved at konkurrere med Udlandet. Havde Socialistforerne nogensinde sagt en Dumhed, saa var det den, at Tolden skulde afskaffes. Netop Toldens Afskaffelse vilde fremkalde et stort Proletariat. Ved Toldreformen burde man tage Hensyn til hvad Arbejderinteresserne fordrer. Det havde derfor gjort ham ondt, at Finansministeren ikke vilde afskaffe Ostetolden. Ostetoldens Afskaffelse vilde komme Arbejderen til Gode. Denne Told var i sin Tid bleven indført til Fordel for de slesvigske og holstenske Godsejere; men den var bleven staaende trods Hertugdømmernes Tab. Sluttelig erklærede Taleren, at Toldens Opkrævningsomkostninger ikke vilde formindskes, selv om Tolden nedsattes; de vilde altsaa ved Nedsættelsen komme til at udgjøre en større Andel.

Bureauchef **Falbe Hansen** havde nylig paa en ungarsk Industriudstilling set gode Kalveskindsstøvler til den mærkelig billige Pris af 6 Kr. Parret. Vi kunde vente en betydelig Indstrømmen af Skotøj fra Udlandet. Alligevel kunde man ikke herfra argumentere, saaledes som Levy havde gjort; thi det var ikke alene Udlandets store Skotøjsfabriker, der konkurrerede med os; i Böhmen solgtes saaledes gode Støvler til 8 Kr. Parret, forarbejdede af Haandværkere, der arbejdede under samme Forhold som Haandværkerne i vore Provinsbyer. Der laa i de ydre Forhold Intet, som forhindrede os i at sy ligesaa billigt. Var Beskyttelsen maaske ikke netop Grunden til, at vi stod saa langt tilbage? Var ikke den Omstændighed at vi omsluttede os med en Ring, Grunden til, at vi ikke kunde følge med? I Handskeindustrien kunde vi konkurrere i England med Østrig; hvorfor kunde vi da ikke herhjemme konkurrere med Østrig i Skotøj? Lad os ophæve Toldskrankerne, og vi ville ogsaa følge med i andre Industriegrene! — I det Væsenlige kunde Taleren samstemme med Frederiksen. Paastanden om, at Tiden gik i Retning af Beskyttelse, beroede paa en Misforstaaelse. Naar der i Udlandet taltes om Reaktion imod Manchestertheorien, tænkte der ikke paa Toldspørgsmaalet. I dette Punkt var man fremdeles for Frihandel. Toldbeskyttelsen kunde ikke bevirke, at man arbejdede mere, at Produktionen blev større; den ledede kun Produktionen ind i andre Retninger. Spørgsmaalet om Beskyttelsen gavnede Arbejderne, kunde derfor ikke

bevares *a priori*, men kun efter en statistisk Undersøgelse; Taleren var tilbøjelig til at tro, at Beskyttelsen — saaledes som den hidtil havde været ordnet hos os — væsenligst var kommen Kapitalisterne til Gode. Man kunde ikke *a priori* paastaa, at Ophævelsen af Beskyttelsen vilde formindske Arbejdslønnen. Fandtes der en Industri, som i en særlig Grad var heldig for Arbejderne, og som i social Henseende var særlig gunstig, saa kunde der, selv om den ikke passede for Landet, muligvis være Anledning til at tænke paa Beskyttelse. Men Toldbeskyttelsen vilde dog ikke være nogen heldig Form for Understøttelse; direkte Understøttelse var at foretrække.

Frederiksen vilde ikke forsvare Folketingets Virksomhed i det Hele, men maatte dog bemærke, at naar Toldloven ikke kom ud under det Fonnesbech'ske Ministerium, saa var Fonnesbech, og ikke Folketinget Skyld heri. Det vilde ikke have været til nogen Nytte at behandle det Estrup'ske Forslag videre; Ministeren vilde ikke opgive Forhøjelserne, vilde overhovedet ikke gjøre de mindste Indrømmelser; man kunde da ligesaa godt negte Overgang til anden Behandling. Taleren indrømmede, at vi ikke maatte gaa for voldsomt frem, ligeoverfor Haandværket; men vi kunde dog ikke bestandig blive staaende paa samme Punkt. Den af Levy omtalte Skomagerprofession var et godt Exempel paa, at vi maatte have Fremgang, men ikke for voldsomt.

Dirigenten, Fuldmægtig Marius Gad, havde ikke villet hindre Levy i at rette sit, under en saa smuk Form fremsatte, Angreb paa Folketinget, og havde ikke kunnet negte Frederiksen at give et kort Tilsvar; men han maatte advare følgende Talere mod at indblande det politiske Moment, og bede dem holde sig til det økonomiske.

Levy benægtede ligeoverfor Falbe Hansen, at Beskyttelsen særlig kom Kapitalisterne til Gode. Han henviste til de af Prof. Scharling i *Nationalekonomisk Tidsskrift* (Bd. VIII S. 52) meddelte Oplysninger om de danske Aktieselskaber.

Etatsraad **Tesdorpf** ventede ikke i denne Forsamling at finde Gehør for et Forsvar for Ostetolden. En nøje Analysering af Toldlovens Positioner vilde vise os, at en fuldstændig sund Toldlov hørte til de vanskeligste Opgaver, der kunde stilles

en Finansmand. Trods de Tvivl, denne Opgave maatte fremkalde, havde der dog i Toldkommissionen af 1857 været Enighed om, at Ostetolden maatte betragtes som en ganske uskyldig og korrekt Skat. I vort Mejerivæsen havde der i de senere Aar været en meget betydelig Fremgang, der dog navnlig gjaldt Smørproduktionen og Smørexporten, i en mindre Grad derimod Ostefabrikationen; men det var jo ogsaa væsenlig vanskeligere at tilvejebringe en sælgelig Ost end godt Smør. Dog var Fremgangen i Ostefabrikationen ogsaa betydelig; ja den var saa stærk, at han maatte hævde, at Beskyttelsen ikke kunde siges at have været en Sovepude for Landmanden; der var neppe noget Land, hvor man arbejdede saa energisk i Mejeri-produktionen som vi; Osteudstillingerne viste, at vi gjorde saa stærke Anstrengelser som vel muligt; men alting skulde have sin Tid, og den mindre Jordbruger var noget sej; han benyttede ikke Mejeriassistenterne tilstrækkeligt; han var bange for, at de skulde bringe Revolution ind paa Gaarden, og han holdt ikke af deres Kritiseren. Hvorledes vilde det nu stille sig, naar vi aabnede Portene for Udlandets Oste? Vi havde dog Intet at give bort. Taleren var en hamborgsk Kjøbmands Søn, havde indaandet Frihedens Luft, men havde dog aldrig kunnet slutte sig til det absolute Frihandelsprincip. Vort Haandværk og vor Industri var ammet op i Ly af Beskyttelsen. Det lød ikke opmuntrende, men det var dog sandt. Nu at opgive Beskyttelsen vilde være farligt. Vi trængte til Arbejde til vore Arbejdere. Vi havde ondt ved at beskæftige dem, særlig om Vinteren, men dog ogsaa om Sommeren; det gjaldt derfor at ophjælpe Industrigrene, hvortil den overflødige Arbejdskraft kunde ty.

Grosserer **Mannheimer** undrede sig over Tesdorps Udtalelser. Hvor Beskyttelsen engang var indført, dér holdtes der fast paa den med en sand Halsstarrighed. Tesdorps Foredrag viste det noksom. Netop det høje Standpunkt, Danmarks Agerbrug indtager, var det bedste Bevis paa Frihandelstankens Sandhed. Talerens Erfaringer havde bragt ham til at slutte sig stedse nøjere til Frihandelen. Naar Beskyttelsen bortfaldt, vilde Industrien nok — ligesom Agerbruget — arbejde sig i Vejret. En Fjernelse af Beskyttelsen vilde fremkalde de større Tanker, den større Virksomhed, Fremskridtet overhovedet.

Prof. **Scharling** paaviste, at Hovedfejlen ved Beskyttelsen, dens Akilleshæl, bestod i Vanskelighederne ved at komme fra den, naar den først engang var indført. Netop Friedrich List, der stærkest og dygtigst havde forsvaret Beskyttelsen, havde tillige stærkt fastholdt, at Beskyttelsen kun skulde være opdragende og altsaa midlertidig. Enhver ny Industri havde i Begyndelsen Vanskeligheder at overvinde, og for saa vidt kunde der være Grund til at tilstaa en begyndende Industri, hvis Fremkomst man satte Pris paa, nogen Lettelse. Men de, der skulde opdrages, vilde aldrig anerkjende, at de havde naaet det Punkt, hvor de kunde undvære Beskyttelsen. Desuden opstod der jo bestandig ny Forretninger, saa at der altsaa til ethvert Tidspunkt var Nogle, som paastod, at nu trængte de til Beskyttelsen. Vilde man understøtte, maatte man meget hellere yde Understøttelsen under enhver anden Form end Toldbeskyttelse; en direkte Understøttelse var derfor at foretrække, da den var bestemt begrænset. List, der var Beskyttelsesmand, havde samtidig været en af Hovedophavsmændene til det tyske Toldforbund. Ligeledes havde hos os Direktør Philip Schou, der vel nærmest maatte betragtes som Beskyttelsesmand, anbefalet et skandinavisk Toldforbund. Men uagtet List saaledes klart saa den Betydning, det vilde have for Sachsen, Baden og alle de øvrige Smaastater at komme i fri Forbindelse med et større Marked, kunde han ikke se, at det Samme konsekvent maatte føre til, at ogsaa hele Tyskland maatte vinde, naar Toldskranken imod Frankrig, Rusland, Østrig osv. faldt bort. En lignende Betragtning gjaldt med Hensyn til et skandinavisk Toldforbund; var det til Gavn for Danmark, at Toldgrænsen imod Sverig-Norge faldt bort, maatte det ogsaa være til Gavn for det, at Toldskranken imod Tyskland osv. faldt bort.

Tesdorpf hævdede, at Ostetolden ikke var nogen Beskyttelse, men derimod at betragte som Told paa en Luxusartikel, der meget vel egnede sig til Beskatning. Industrien maatte understøttes af Staten; Staten maatte være med; for Sukkerindustriens Vedkommende havde Taleren allerede for tyve Aar siden set og udtalt, at den ikke vilde gaa hos os, naar Staten ikke vilde støtte den. Hvorlænge Staten skulde understøtte, —

ja derfor have vi Styrere. Med Hensyn til Ostetolden forment Taleren, at vi kunde stryge den om ti Aar, — forudsat at vi ikke saa os opfordrede til at beholde den som Luxustold, hvad den allerede var stærkt paa Veje til at være.

Levy protesterede mod, at Ost betragtedes som Luxus. Told paa Ost var tværtimod Skat paa en af den store Mængdes allervigtigste Forbrugsgjenstande. En Afskaffelse af Ostetolden vilde faa Prisen paa Ost til at falde meget betydeligt.

Fuldmægtig **Marius Gad** havde en hel anden Mening end Frederiksen om Afskaffelsen af al Told. Man vilde fornuftigvis aldrig kunne komme til Toldens fuldstændige Afskaffelse. Hele den Indtægt, Staten fik gennem Tolden, vilde den ikke kunne skaffe sig gennem bedre Skatter. Han vilde nedlægge Indsigelse mod den Tro, at han skulde tænke sig Muligheden af al Tolds Afskaffelse.

Dirigenten takkede sluttelig Etatsraad Tesdorpf, fordi han havde gjort Foreningen den Ære at være dens Gjest i aften.

Den aarlige **Generalforsamling** afholdtes paa dette Møde. Bestyrelsens Formand, Prof. Frederiksen, afgav Beretning og meddelte Regnskabet. Dette udviser af Indtægter 624 Kr. i Medlemskontingenter og 9 Kr. 78 Ø. i Renter. Udgifterne beløbe 313 Kr. 90 Ø. — Den afgaaende Bestyrelse (Prof. Frederiksen, Bureauchef Falbe Hansen, Fuldm. Marius Gad, Etatsraad Levy og Prof. Will. Scharling) gjenvalgtes ved Akklamation. — Da intet Medlem begjærede Ordret, sluttedes Generalforsamlingen.

Paa Mødet optoges til Medlemmer af Nationaløkonomisk Forening:

Grosserer **Gunni Busck**; Kammerraad **Christensen**, Hørsholm; cand. polit. **Kjørboe**; Grosserer **E. le Maire**; cand. polit. **Will. Secher**; Artilleriløjtnant **Antonio Smith**; Toldkontrollør **Wichmand**.
